

Měsíčník Rekodifikace & praxe: Obchodní vedení ve veřejné obchodní společnosti po rekodifikaci

eFocus

Veřejnou obchodní společnost (dále také jen jako „VOS“) považujeme za ryzí formu osobní obchodní společnosti, jejíž historický původ leží v societě. Společníci VOS (vždy alespoň dva) se sdružují za podnikatelským účelem s ohledem na své osobní vazby. Osobní substrát společnosti tak determinuje její trvání a fungování. Společníci osobních společností neomezeně a solidárně ručí za její dluhy. S tím koresponduje obecný princip, dle něhož je každý společník zároveň statutárním orgánem společnosti, tedy se osobně podílí na jejím řízení, a to jak strategickém, tak každodenním.

Autor: **Mgr. Bc. Klára Hurychová**, interní doktorandka na katedře obchodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze

V úvodu autorka konstatuje, že zákon o obchodních korporacích představuje určitý posun v úpravě vnitřní organizace osobních společností, jelikož (mimo jiné) zužuje okruh osob, které jsou statutárními orgány společnosti. Zároveň byla z úpravy VOS vypuštěna ustanovení upravující její obchodní vedení.

V dalším textu autorka nejprve vymezuje pojem obchodní vedení, kdy při chybějící reglementaci obsahu pojmu v zákoně, můžeme o obchodním vedení hovořit jako o rozhodování o každodenních (běžných) vnitřních záležitostech společnosti (tzv. *day-to-day business*), o organizování a řízení její podnikatelské činnosti.[1] Obchodní vedení sleduje naplňování cílů, pro něž byla společnost založena. Od rozhodování o každodenním řízení společnosti je nutné odlišit (dlouhodobá) strategická a koncepční rozhodnutí a zásadní rozhodnutí dotýkající se samotné podstaty a činnosti společnosti, která náleží do působnosti jejího nejvyššího orgánu (§ 44 odst. 1 z. o. k.).

Pokud se týče obchodního vedení ve veřejné obchodní společnosti, došlo k posunu v otázce, komu ve VOS po rekodifikaci náleží výkon funkce statutárního orgánu a rozhodování o obchodním vedení. V hlavě II zákona o obchodních korporacích věnované úpravě veřejné obchodní společnosti nenacházíme ustanovení, které by stanovilo, kdo je oprávněn společnost obchodně vést. Se zřetelem k výše naznačenému je proto dle autorky nutno vyjít z vymezení statutárního orgánu VOS, a to konkrétně z § 106 z. o. k., dle něhož jsou statutárním orgánem všichni společníci, kteří splňují požadavky stanovené v § 46 z. o. k. Dané ustanovení § 106 z. o. k. je však třeba vnímat jako speciální (resp. komplementární) úpravu oproti § 44 odst. 4 z. o. k., dle něhož je statutárním orgánem osobní společnosti každý její společník. Toto obecné ustanovení v sobě odráží výše popsanou charakteristickou smluvní povahu osobních společností, z níž plyne, že členem orgánu osobní společnosti může být pouze její společník, nikoli *extraneus*.

Dále autorka jako stěžejní vnímá otázku, zda je statutární orgán veřejné obchodní společnosti orgánem individuálním, nebo kolektivním, jelikož tento závěr je relevantní i pro oblast rozhodování o obchodním vedení. Z dikce § 44 odst. 4 z. o. k. lze dovodit, že by měl být orgánem individuálním, tj.

každý ze společníků představuje statutární orgán společnosti. Toto ustanovení je ve vztahu speciality k obecné úpravě občanského zákoníku (§ 164 odst. 2 obč. zák. věta první). Avšak formulace § 106 odst. 1 z. o. k. může navozovat dojem, že se skutečně jedná o orgán kolektivní, tj. jednotliví společníci jsou členy (jednoho) kolektivního statutárního orgánu. Autorka se domnívá, že se o kolektivní orgán s poukazem na znění § 44 odst. 4 z. o. k. nejedná a pouhé užití singuláru v první větě § 106 z. o. k. na tom nic nemění.

Od uvedeného vymezení, zda je statutární orgán VOS orgánem individuálním, či kolektivním, je nicméně potřeba odlišit určení způsobu jednání statutárního orgánu za společnost. To musí být učiněno ve společenské smlouvě. Není-li tomu tak, pak v souladu s obecnou úpravou (konkrétně § 164 odst. 2 obč. zák., který bude aplikovatelný i tehdy, nebude-li statutární orgán dle společenské smlouvy orgánem kolektivním) zastupuje společnost každý společník v postavení statutárního orgánu samostatně. Způsob jednání se запиše do obchodního rejstříku [§ 25 odst. 1 písm. g) zák. o veř. rejstřících].

Jak již bylo řečeno, zákon o obchodních korporacích nestanoví, komu náleží ve veřejné obchodní společnosti obchodní vedení. S ohledem na znění důvodové zprávy: „V návaznosti na jednotné chápání pravidel správy obchodních korporací se opouští rozdělení obchodního vedení a statutárního orgánu. Napříště se tedy obé spojuje do rukou statutárního orgánu, kterým je vždy společník (dle dohody). Celkový stav se tím zjednodušuje, nicméně současně se na společníky kladou běžné požadavky zákona pro jednání za společnost.“ lze dovodit, že to má být právě statutární orgán VOS, kterému bude (aniž by bylo třeba explicitní dohody mezi společníky) příslušet její obchodní vedení. Takový posun oproti dřívější úpravě znamená dozajista zpřehlednění vnitřní organizace VOS, jakož i určité sblížení osobních společností se společnostmi kapitálovými.

Jednotliví společníci, resp. jednotlivé statutární orgány VOS budou o obchodním vedení rozhodovat samostatně. Pokud společenská smlouva určí, že se vytváří kolektivní statutární orgán (což autorka považuje za přípustné), jakož i tehdy, určí-li tak výslovně jen ve vztahu k rozhodování o obchodním vedení, budou tito společníci rozhodovat většinově. Tento závěr podporuje i fakt, že v úpravě osobních společností nenacházíme ustanovení obdobné § 195 odst. 1 z. o. k., které pro individuální statutární orgány s. r. o. (jednatele) požaduje většinové rozhodování o obchodním vedení výslovně.

V této souvislosti si autorka pokládá otázku, jakých nástrojů mohou ostatní společníci užít, chtějí-li do obchodního vedení společnosti zasáhnout. Možnost udělování pokynů k obchodnímu vedení statutárním orgánům VOS je třeba zvážit s přihlédnutím k její povaze. Se smluvním charakterem osobních společností totiž úzce souvisí neomezené ručení společníků za dluhy společnosti. Udělení pokynů by mělo být podmíněno předchozím rozhodnutím společníků (nejvyššího orgánu) o tomto pokynu (§ 105 z. o. k.). Přípustnost udělování pokynu lze dovodit rovněž ze znění § 51 odst. 2 z. o. k., který výslovně řeší pouze udělování pokynů k obchodnímu vedení v kapitálových společnostech. To odpovídá výslovnému zákazu zásahu do obchodního vedení stanovenému v jejich úpravě (§ 195 odst. 2, § 435 odst. 3 z. o. k.). Udělení pokynů v osobních společnostech tak není vytyčeno mantinely, které známe pro kapitálové společnosti, žádný zákaz udělení pokynů zde nenalezneme. Dle autorky tak společníci VOS, kteří nemají postavení statutárního orgánu, mají možnost zasáhnout do obchodního vedení právě prostřednictvím udělení pokynů. Tyto pokyny přitom nemusí být vyžádané a mohou směřovat i vůči více okruhům řídicí činnosti společnosti (nemusí se tedy dle mého vztahovat pouze k jednotlivostem).

V závěru se ještě autorka věnuje otázce, s jakou péčí společník v postavení statutárního orgánu VOS vykonává svou funkci, a tudíž i rozhoduje o otázkách obchodního vedení společnosti. Zákon o obchodních korporacích pro členy statutárního orgánu VOS (jakož ani pro členy volených orgánů společností kapitálových) povinnost jednat s péčí řádného hospodáře přímo neukládá, pouze doplňuje obecnou úpravu právnických osob v občanském zákoníku. Ten ve svém § 159 odst. 1

zdánlivě vztahuje péči řádného hospodáře pouze na ty osoby, které přijaly funkci člena **voleného** orgánu právnické osoby. V případě osobních obchodních společností o volbě nehovoříme. Nicméně formulací **člen voleného orgánu** je v souladu s § 152 odst. 2 obč. zák. myšlena nejen osoba, která byla do funkce zvolena (případně jmenována), ale i jinak povolána. O povolání do funkce budeme hovořit právě v případě osobních společností. Osobní substrát jejich statutárních orgánů je limitován okruhem společníků a je dán *ex lege*, případně zúžen společenskou smlouvou. Dovodíme tak, že i na společníka – statutární orgán VOS dopadá povinnost jednat s péčí řádného hospodáře. Nicméně, v návaznosti na ztotožnění obchodních vedoucích a statutárního orgánu VOS po rekodifikaci nově platí, že se péče řádného hospodáře váže k výkonu funkce statutárního orgánu, a nikoli k účasti společníka na osobní obchodní korporaci jako takové.

Na základě uvedeného autorka shrnuje, že zákon o obchodních korporacích nereguluje, kdo je oprávněn k výkonu obchodního vedení ve veřejné obchodní společnosti. Nově tak platí, a to s ohledem na úmysl deklarovaný zákonodárcem odchýlit se od dosavadního problematického pojetí oddělení rozhodovací a jednatelské pravomoci, že obchodní vedení VOS náleží do působnosti jejího statutárního orgánu. Tím jsou dle zákona všichni společníci splňující požadavky § 46 z. o. k. (což představuje zákonné omezení okruhu osob tvořících statutární orgán), neujednají-li jinak, tj. neurčí-li společenská smlouva, že jím jsou jen někteří nebo jeden z nich (což představuje smluvní omezení okruhu osob tvořících statutární orgán).

Pokud není ujednáno jinak, tvoří společníci v postavení statutárního orgánu individuální orgány, nikoli orgán kolektivní. O obchodním vedení rozhodují společníci – statutární orgán samostatně, ostatní společníci však mohou do obchodního vedení svými pokyny zasahovat. Každý společník – statutární orgán je povinen vykonávat svou funkci s péčí řádného hospodáře.

[1] ČERNÁ, S., ČECH, P. Kde jsou hranice obchodního vedení? In Právní fórum, 2008, č. 11, s. 454.

Obchodní vedení ve veřejné obchodní společnosti po rekodifikaci

Mgr. Bc. Klára Hurychová

Rekodifikace & praxe č. 7-8, str. 3

nakladatelství Wolters Kluwer

Časopis Rekodifikace & praxe si můžete objednat >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotační recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskuzi o změnách](#)
- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)

- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotační recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní zřízení\) – Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)
- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv – Zaměstnávání cizinců v České republice](#)